

Hoe goed en hoe lieflijk is het als broeders ook tezamen wonen.

Een studie van Psalm 133

Psalm 133 NBG

- 1 Een bedevaartslied. Van David. Ziet, hoe goed en hoe lieflijk is het, als broeders ook tezamen wonen.
- 2 Het is als de kostelijke olie op het hoofd, nedervloeiende op de baard, de baard van Aaron, die nedergolft op de zoom van zijn klederen.
- 3 Het is als dauw van de Hermon, die nederdaalt op de bergen van Sion. Want daar gebiedt de HERE de zegen, leven tot in eeuwigheid.

Deze psalm is een van de vijftien psalmen (120-134) die samen de Liederen van de Opgang worden genoemd. Waarom deze psalmen bij elkaar worden genoemd is niet zeker. Men neemt wel aan dat dit een serie liederen is die werd gezongen door mensen die onderweg naar Jeruzalem waren om daar de Joodse feesten te vieren. Het thema van Psalm 133 ondersteunt dit idee in ieder geval.

Koning David, als leider van Gods volk, nam scherp waar hoe mensen met elkaar omgingen. Hij had persoonlijk geleden onder de gevolgen van jaloersheid, roddel, afgunst, wedijver en conflicten. Maar – zoals deze Psalm uitdrukt – hij had ook opgemerkt dat wanneer mensen van Gods volk samen zijn in eenheid, God werkt en iets bijzonders toevoegt. Dit ingrijpen van God maakt zo'n samenzijn bijzonder. David beschrijft het als 'goed en lieflijk'. We noemen deze uitdrukking van eenheid: 'gemeenschap'.

Misschien verrassend, maar het woord 'eenheid' wordt heel weinig gebruikt in de Schrift. In de Nederlandse vertaling slechts twee keer in de Efezebrief en in de omschrijving 'samen wonen' in Ps133:1.

1. Efeze 4:3 – positionele eenheid. Hier wordt er op aangedrongen 'de eenheid van de Geest te bewaren in de band van de vrede'. Deze eenheid onder alle wedergeboren christenen is door de Geest bewerkt. Het is onze werkelijke positie. Het is een feit. En wij worden aangemoedigd om met alle inspanning deze eenheid te bewaren, er uitdrukking aan te geven. Maar dit is niet altijd gemakkelijk. In het voorafgaande vers spoort de apostel Paulus ons dan ook aan 'om elkaar in alle nederigheid en zachtmoedigheid met lankmoedigheid in liefde te verdragen'. Zonder deze vier deugden kan deze van God gegeven eenheid nooit ervaren worden.

2. Efeze 4:13 – toekomstige eenheid. Een paar verzen verder lezen we dat God gaven aan de mensen geeft: apostelen, profeten, evangelisten, herders en leraars, om de heiligen te volmaken, tot het werk van de bediening, ‘totdat wij allen komen tot de eenheid van het geloof en van de kennis van de Zoon van God, tot een volwassen man, tot de maat van de volgroeiheid van de volheid van Christus’. Deze eenheid is de bestemming waar we naartoe moeten werken. Dit doel geeft richting aan elke christelijke bediening.

3. Psalm 133:1 – ervaren eenheid. David bemerkt ‘hoe heerlijk het is als broeders bijeen (in eenheid) wonen’. Hier gaat het niet over de positionele eenheid vanwege het behoren bij dezelfde stam of hetzelfde volk. En ook niet over een toekomstige eenheid. De eenheid die David bezingt, is een ervaring die hier en nu beleefd kan worden, door u en door mij, in harmonie. In de muziek betekent harmonie het samengaan van verschillende noten tot een aangenaam geluid – een verrukkelijke eenheid, verkregen uit diversiteit.

Om ons te laten begrijpen ‘hoe goed en lieflijk’ deze gemeenschap is, gebruikt koning David twee beelden: olie uitgegoten op het hoofd, en dauw neervallend op een berg. Deze oude Joodse beeldspraak kan verkeerd begrepen worden en de kans bestaat dat we er een betekenis aan geven die nooit bedoeld was. Lezers van nu kunnen in de verleiding komen om minder voor de hand liggende beelden maar over te slaan. Mijn vrouw, bijvoorbeeld, is nooit enthousiast geweest over baarden, en nog minder over baarden vol olie! Dit kan invloed hebben op haar waardering van deze psalm. Maar drieduizend jaar geleden, toen deze psalm werd geschreven, waren deze beelden heel duidelijk positief. Laten we er eens naar kijken.

Het eerste beeld: kostbare olie uitgegoten op het hoofd.

Iedereen die de Bijbel bestudeert, ontdekt al snel dat olie in de Schrift op veel manieren gebruikt wordt. Bijvoorbeeld in voedsel, als medicijn, bij sociale en religieuze gebruiken. Het is een symbool voor vreugde, geluk, troost en zegen. Olie wordt soms gebruikt als beeld van de Heilige Geest.

Wat betekent het in deze psalm? De uitdrukking ‘kostbare olie’ geeft aan dat het niet om gewone olie gaat. De schrijver denkt niet aan spijsolie. Er is ook geen verwijzing naar ziekte in deze psalm, dus deze olie was ook geen medicinale olie. We lezen dat de olie wordt uitgegoten op het hoofd. Dit was een sociaal gebruik (Ps23:5; Lc7:46) of een ceremoniële handeling (Lv14:18). De verwijzing naar Aärons baard suggereert dat de psalm verwijst naar de ceremoniële olie gebruikt bij de priesterwijding van Aäron en zijn zonen: de heilige zalfolie. In Ex30:22-30 vinden we hoe deze olie werd gemaakt en gebruikt.

Wat de heilige zalfolie onderscheidde, was haar geur; een heerlijk geurend mengsel zoals een parfumbereider dat maakt. Een basis van olijfolie met grote hoeveelheden vloeibare mirre, zoetgeurende kaneel, kalmoes en kassia. Stel je eens voor dat dit alles uitgegoten wordt op het hoofd van Aäron. Niet een paar druppels, maar genoeg om neer te stromen langs zijn hoofd, langs zijn baard tot de zomen van zijn kled. Misschien zijn we nu beter in staat het gebruik van dit beeld in deze psalm te begrijpen. Deze eenheid, dit samenzijn, deze heerlijke ontmoeting van Gods volk verspreidt een zeer goede geur. Een aantrekkelijke reuk. ‘De geur van balsem en wierook maakt gelukkig’ (Sp27:9). Zoals elke ouder geniet God als Hij de onderlinge

gemeenschap van zijn kinderen ziet. Als leden van zijn gezin weten we hoe goed deze gemeenschap is. Zelfs niet-christenen voelen zich aangetrokken tot de reuk van gezonde, goddelijke relaties. Misschien had de apostel Paulus dit in gedachten toen hij schreef dat wij 'voor God de geur van Christus zijn onder hen die worden gered en hen die verloren gaan' (2Ko2:15). Welke geur verspreidt uw gezin en uw christelijke gemeente? Dragen we bij aan deze heerlijke geur? Bitterheid, zelfzucht, een kritische houding en een niet-vergevende geest is als dode vliegen, en 'één dode vlieg geeft een kostbare zalf een slechte geur' (Pr10:1).

Het tweede beeld: de dauw van de Hermon die neerdaalt op de berg Sion

Dit is een eigenaardig beeld, vooral voor wie niet op de hoogte is van de bijbelse geografie. Het Hermongebergte reikt tot 2800 meter hoogte en vormt de noordgrens van Israël. De toppen zijn bedekt met sneeuw en ijs. De berg Sion is slechts 800 meter hoog en ligt in het zuiden van Israël. Het is een van de heuvels waarop Jeruzalem ligt. Koning David wil hiermee illustreren 'hoe goed en heerlijk de gemeenschap van broeders en zusters in eenheid is'. Wat zou dat dan betekenen? Na de scheuring van het koninkrijk van Israël ligt het Hermongebergte in het noordelijk rijk en Sion in het zuidelijk rijk. Daarom wordt wel gesuggereerd dat dit beeld de eenheid tussen deze twee koninkrijken wil bevorderen. Misschien heeft het dit effect. Maar de tweedeling van het land is ontstaan ná Davids dood en zal niet zijn inspiratie voor de psalm zijn geweest.

Anderen wijzen op de onmogelijkheid van het vallen van de dauw van de Hermon op Sion vanwege de afstand tussen de bergen. Daarom zou dit beeld op een wonder kunnen doelen. En het is waar dat de gemeenschap van Gods volk een wonder is, iets van goddelijke oorsprong. Maar misschien is er voor dit beeld van de dauw wel een meer voor de hand liggende uitleg. De dauw van de Hermon is koel en overvloedig. Hoe zou het zijn als je bij de berg Sion woont en je ontwaakt te midden van de dauw van de Hermon? Het zou verfrissend en versterkend zijn. En zo voelt een goed samenzijn ook. Daarom bezingt David deze ervaring van eenheid onder Gods volk als 'goed en lieflijk'. Vele jaren later, als de apostel Paulus opmerkt hoe de gemeenschap een vermoeide heilige verfrist, zegt hij: 'wij hebben ons nog veel overvloediger verblijd over de blijdschap van Titus, omdat zijn geest door u allen verkwikt is' (2Ko7:13). En hij schrijft aan Filemon: 'Want ik had veel blijdschap en troost wegens uw liefde, omdat de harten van de heiligen door u, broeder, verkwikt zijn' (Fm1:7).

Is de onderlinge gemeenschap in de christelijke bijeenkomsten verfrissend en versterkend? Hoe voelen anderen zich als zij tijd bij jullie doorbrengen of bij jullie te gast zijn? Ware gemeenschap is zoals de koele dauw: verfrissend en versterkend.

Andere kenmerken van deze olie en dauw

Na de afzonderlijke beelden van olie en dauw te hebben bestudeerd, zien we ook dat deze twee beelden nog iets gemeenschappelijk hebben.

1. Overvloed. De olie wordt vrijelijk uitgestort. Vanaf het hoofd bereikt het de zomen. De dauw komt koel en in grote hoeveelheden. Beide beelden schetsen gulheid en

overvloed. Meer olie maakt de geur sterker. Meer dauw maakt de verfrissing groter. Het is nooit de bedoeling van de Heer geweest dat christenen gescheiden van elkaar of zelfs in een isolement leven. Er kan een tijd zijn voor eenzaamheid en er zijn misschien bijbelse redenen om je af te zonderen. Maar de ervaring van deze Goddelijke overvloedige eenheid binnen het Lichaam van Christus zal bederven of verhinderd worden als we voorwaarden voor gemeenschap aannemen die losser of strakker zijn dan wat we zien onder de apostelen en christenen in het Nieuwe Testament.

2. Van boven. De olie wordt van bovenaf gegoten en stroomt naar beneden. De dauw valt of daalt van boven. Evenzo is de soort van gemeenschap waar David zo verrukt van is méér dan een natuurlijke kameraadschap. De bron is Goddelijk. Het verschilt wezenlijk van de lol die voetbalfans met elkaar hebben. Christelijke gemeenschap is méér dan gelukkig zijn omdat je deel uitmaakt van dezelfde gemeente, dezelfde denominatie of kring van gelijkgestemden. Het is méér dan intellectuele verwantschap of instemming met een geheel van religieuze gebruiken. Er is iets Goddelijks dat heel het volk van God één maakt, en wanneer dit tot uitdrukking kan komen, dan verspreidt het een heerlijke geur en verfrist het de ziel.

Conclusie

De Heer Jezus dacht aan ons en bad voor ons: 'Heilige Vader: bewaar hen in uw naam die U Mij hebt gegeven, opdat zij een zijn zoals Wij (...). Heilig hen [d.w.z. zet hen apart voor heilig gebruik] door de waarheid: uw woord is de waarheid (...) opdat zij allen een zijn, zoals U, Vader, in Mij en Ik in U, opdat ook zij in Ons een zijn, opdat de wereld gelooft dat U Mij hebt gezonden' (Jh17:11-21).

Om te geloven moet de wereld iets zien. Het is duidelijk dat de Heer Jezus denkt aan eenheid en aan een bewijs van die eenheid. Is dit een onmogelijk gebed? Het stelt ons voor een serieuze uitdaging. Van nature zijn we meer op ons gemak met degenen die bijvoorbeeld in samenkomsten zingen zoals wij en met wie we onze sociale en religieuze gewoonten delen. We hebben een rustig geweten als we met christenen omgaan met wie we het in alles eens zijn. Maar is dit de uitdrukking van eenheid waar de Heer voor bad? Er is wijsheid van de Heer nodig en moed om te weten wanneer Hij wil dat wij ons afscheiden van (praktijken van) anderen en wanneer Hij wil dat we juist de gemeenschap zoeken. Waar christelijke gemeenschap op een goede manier wordt beleefd, 'daar gebiedt de HERE de zegen, leven tot in eeuwigheid'. We hebben die zegen ontzettend hard nodig.

Philip Nunn
September 2006
Armenia, Colombia

Vertaling:
Christa Neefjes

Bron: www.philipnunn.com